

מה קורה במצריים?

מדוע כוּסל הנשיא נגד האופוזיציה?

מפני מה הוא חושש?

מהם השיקולים המנחים אותו?

שאמר לי דיפלומט זר בקאהיר, כשישאל תינו מי יהיה, לדעתו, הנשיא הבא, אם חלילה לה יפול מי שטרם של אל-סאדאת. בני הוספס, ענה לי: "חסנן הייכל".

לאחר-מכן סיגג זאת: "זה תלוי בשני אס. אם הצבא יחולל הפיכה, ואם ה צבא יחליט למסור את השילטון לידי אורה, הייכל יהיה המועמד הסביר ביותר".

מדוע?

קודם כל, מפני שיש לו יוקרה אישית רבה. נדמה שאיש אינו אוהב אותו אהבה עזה. הוא נחשב כאדם יהיר, אפילו שחצן. אולי רכש לו תכונה זו בשנים הארוכות שבהן היה יועצו, ידידו, עוזרו ופיו של הנשיא המנוח. ביום המהפכה, ביולי 1952,

סאדאת עשה זאת? מדוע מטרידה אותו האופוזיציה, הקמנה, החלוי שה החבלתי-מוכנת בעלי?

כדי להשיב על שאלה זו יש להכיר את המציאות המצרית האמיתית. זו שאינה באה לידי גילוי בכלי-התיקשורת העולמיים והישראליים. ל"מומחים" העוקבים אחר הדברים מבוהין, עלולה להיות תמונה כוזבת לחלוטין של מציאות זו.

הייכל: שומר הגחלת

הנה, למשה, פרשת חסנן הייכל. (אגב, הייכל בערבית מקביל ל"הייכל" בעברית. לראש הממשלה הצבאי אית הישראלית, הנמצאת עדיין במצריים,

מדוע?

הוא עושה זאת?

נסע עבד-אל-נאצר במכוניתו של הייכל. הקשר בין השניים נשאר הדוק מאד, ו- במשך זמן רב היתה להייכל השפעה עצומה. אין הוא איש צנוע במיוחד. אולם איש אינו מכחיש את כישוריו, ולא רק כעיתונאי מעולה. יצא לו שם של איש-ביצוע בעל יעילות שאינה רגילה בי מצריים. הדבר בולט היטב בבניין העיתון אל-אהראם, שהוקם בתקופה שהאט שימש כעורכו. אין ספק שזהו הבניין היעיל ביותר תר בקאהיר, המתפקד ברמה אמריקאית. החל בניקיון המופתי וכלה במעליות ה מתחזקות היטב.

מזה זמן רב אין חסנן הייכל יכול לפרסם את מאמריו במצריים, אך הוא עשה זאת בחו"ל. בעזרתם הוא גיבש את מעמדו כמנהיג הי נאצרוז בימינו, כשומר הגחלת של המישטר הקודם, כאשר אגדה היה נביאו החדש.

נאצר: השנוא והאהוב

מה זה נאצרוז? מה פירושו בנוף המצרי?

- הנאצרוז אינו ימין ואינו שמאל, כמוהו האירופי המקובל. בעיקרו עמד על שלושה עקרונות:
- שיקומה של מצריים לא ייתכן כי אמצעות היוזמה הפרטית. רק המדינה יכיר לה לבצע זאת. לכן צריכה הממשלה ליוזם ולבצע את כל הפעילות הכלכלית החברתית החשובה, תוך הפקעת רכושם של ה עשירים והרמת רמת-המחייה של העניים.
- מצריים היא לב העולם הערבי, וצריכה להנהיג אותו. ה"ערביות" ("עורובה") קודמת ל"מצריות".
- במצב זה לא ניתן לשמור על חירות יותהאדם, כגון חופש-הביטוי וחופש-התאגדות.
- לצבא נועד תפקיד מרכזי בכל ה תהליכים האלה.
- תורה זו שנואה על הבורגנות

סידקי אחמד חקור

יש אותו שם כמו לעיתונאי המצרי, ולשני השמות אותו הפירוש. בעיני המומחים מבחין, הייכל גמור מזמן. הם תמחו מדוע עלה על דעת ה נשיא לפעול דווקא עתה נגד איש זה, שהיו לו ימיוזהר בתקופת שילטונו של עבד-אל-נאצר.

למעשה המוצב שונה במיקומו בהיותו בקאהיר גיסיטי, כמוהו, להיפגש עם איש מעניין זה. בעבר כתבתי עליו רבות. יש לנו ידידים משותפים באירופה. אבל הייכל היה המצרי הבכיר היחידי שסירב להיפגש עימי. הוא ישב בביתו וסירב להיפגש עם זרים. אנשים המכירים אותו אמרו לי: "אנא, על תלחץ עליו. הוא במצב עדין. הוא יודע שהוא על הכוונת של אל-סאדאת. אסור לו להסתכן!". מדוע? ייתכן כי התשובה לכך כלולה בדברים

- אחמד חמרוש, איש-השמאל, אחד הקצינים החופשיים המקוריים שחוללו את המהפכה, האיש שתיווך במגעי נאצר - גולדמן.
- צאחה עיסא, עיתונאי שמאלי בכיר.

חבר צעיר של מועצת-העם, אבו אליעז הארירי, איש סיעת-השמאל הקטנטנה, נידון ל-60 ימי-מאסר בעוון "הפרת הסדר הציבורי" באלכסנדריה, מבלי שניטלה ממנו חסינותו. ואילו נגד ראשי-מפלגתו,

הייכל מתחרה

חאלד מוחייאל-דין, נשיא מועצת-השלום השמאלית של מצריים (שפורח) דמות בינלאומית ידועה, נקטו צעדים לביטול החסינות. בקאהיר, וברחבי העולם כולו, שאלו המומחים את עצמם: מדוע

אנואר אל-סאדאת צעד עשרה צעדים קדימה בדרך אל הדמוקרטיה. עכשיו הוא צעד צעד אחד לאחור. זהו בעקר, סיכסוך-הכנייים די שעה זו.

מאז קיבל לידיו את השילטון, בסתיו 1970, נע בזהירות, אך בעיקביות, לעבר דמוקרטיזציה וליברליזציה של חיי-הציבור בארצו. הוא שיתר את כל העצירים ה פוליטיים מבתי-הסוהר וממחנות-הריכוז. הוא הניח לאנשים בעלי דעות ביקורתיות לחזור לכלי-התיקשורת. הוא התיר את פירוק מפלגת-השילטון לשלוש מפלגות מרכזיות, ימנית השמאלית, לבסוף אף הסכים, באירצון מסויים, שתקום מחדש מפלגת שהיתה קיימת בתקופת המלוכה: מפלגת-הוואפד.

כל זה היה עדיין רחוק מדמוקרטיה בי מובן המערבי. על כמה מן העיתונאים ה- בכירים עדיין רבץ איסור של כתיבה. כל סיעות האופוזיציה במועצת-העם מנו רק כ-10%. אך זה היה רחוק מאד מן הימים הקודמים של מישטר עבד-אל-נאצר, כאשר מאות מנהיגי השמאל הוימין גם יחד רבצו בכלא ובמחנות, בתנאים נוראים, ואף עונו קשות.

עתה החליט אל-סאדאת להדק את הברגים, להשתיק או להנמיך את קוה של האופוזיציה.

- בעיקבות מישאלי-העם שערך, נקט שור-ה של אמצעים. לתובע הכללי נמסרו שתי רשימות של אישים, הנאשמים בניהול מערכה נגד מצריים בכלי-התיקשורת של חזית-הסירוב. הרשימה הראשונה כללה 34 שמות של מצרים המתגוררים בחו"ל. הרשימה השנייה כללה כשלושים שמות של אישים המתגוררים במצריים עצמה. בין השלושים נכללו כמה שמות הידועים היטב:
- חסנן הייכל, איש-אמונו של גמאל עבד-אל-נאצר.
- מוחמד סידקי אחמד, איש-רוח דגול, מראשוני החברים על שלום ישר-אליי-חבתי.
- פואד נגם, מחבר שירים עממיים פופולאריים.